

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2247/2021
25.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Даница Константиновић, адвокат у ..., против туженог Јавно градско саобраћајно предузеће Нови Сад, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 197/21 од 03.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 25. новембра 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 197/21 од 03.06.2021. године у првом ставу изреке у делу у којем је преиначена пресуда Основог суда у Новом Саду у одбијајућем делу и усвојен тужбени захтев за накнаду штете у виду изгубљене зараде за период од 29.12.2011. до 01.02.2015. године преко износа од 1.136.173,10 динара до тражених 2.089.338,90 динара са законским затезним каматама како је наведено у то ставу изреке и да за тужиоца на досуђене износе уплати доприносе за обавезно социјално осигурање у висини према обрачуну надлежних служби на дан уплате, Републичког фонда за здравствено осигурање, Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и Националне службе за запошљавање и обавезан тужени да тужиоцу поред досуђеног износа накнаде трошкова поступка исплати још и износ од 9.533,38 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, и у другом ставу.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 197/21 од 03.06.2021. године у делу става првог изреке у којем је одбијена као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу.

Образложење

Пресудом Основог суда у Новом Саду П1 1777/20 од 01.10.2020. године, у ставу првом изреке тужбени захтев тужиоца делимично је усвојен. У ставу другом изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете у виду изгубљене зараде у периоду од 29.12.2011. године до 01.02.2015. године исплати износ од укупно 1.136.173,10 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе како је одређено у том ставу изреке. У ставу трећем изреке одбијен је тужбени захтев

тужиоца на име накнаде штете у виду изгубљене зараде у периоду од 29.12.2011. године до 01.02.2015. године преко досуђеног укупног износа од 1.136.173,10 динара до траженог укупног износа од 2.089.338,90 динара са законском затезном каматом на појединачне износе како је наведено у том ставу изреке. У ставу четвртом изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 292.960,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате. У ставу петом изреке одбијен је захтев за исплату законске затезне камате на трошкове парничног поступка почев од дана пресуђења до дана извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 197/21 од 03.06.2021. године, у ставу првом изреке, делимично је преиначена напред наведена првостепена пресуда у одбијајућем делу на начин да је усвојен тужбени захтев за накнаду штете у виду изгубљене зараде за период од 29.12.2011. до 01.02.2015. године преко износа од 1.136.173,10 динара до тражених 2.089.338,90 динара са законском затезном каматом како је одређено у том ставу изреке, и обавезан тужени да за тужиоца на досуђене износе уплати доприносе за обавезно социјално осигурање у висини према обрачуну надлежних служби на дан уплате, и то Републичком фонду за здравствено осигурање, Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање и Националној служби за запошљавање, па је преиначено и решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди и обавезан тужени да тужиоцу поред досуђеног износа накнаде трошкова поступка исплати још и износ од 9.533,38 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је жалба туженог одбијена као неоснована и првостепена пресуда у усвајајућем делу потврђена. У ставу другом обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 78.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије, Врховни касациони суд налази да је ревизија туженог дозвољена против преиначујућег дела другостепене пресуде по одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011...18/2020), па је у том делу испитао правилност побијане пресуде по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да ревизија туженог није основана.

Побијана пресуда у наведеном делу донета је без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводи ревизије којима се истиче да о одлучним чињеницама нису наведени разлози, или су ти разлози противречни доказима, указује се на битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, што према одредби члана 407. став 1. Закона о парничном поступку није дозвољен ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је радни однос код туженог престао 29.12.2011. године услед незаконитог отказа уговора о раду, а дана 25.04.2012.

године надлежни Фонд ПИО донео је решење којим се тужиоцу утврђује право на сразмерни део старосне пензије почев од 30.12.2011. године у износу од 24.886,03 динара месечно са правом на усклађивање пензије почев од 01.04.2012. године. Тужилац је тада навршио стаж од 40 година 3 месеца и 19 дана, а исплата пензије вршена је од 30.12.2011. године. Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 485/12 од 29.04.2014. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2189/14 од 29.10.2014. године, поништено је решење туженог о отказу уговора о раду, а одбијен је тужбени захтев за утврђење да је тужиоцу радни однос код туженог престао дана 29.12.2011. године по основу стицања права на старосну пензију. Тужени је тужиоца вратио на рад 01.02.2015. године. Утврђени су износи зараде коју би тужилац остварио да је у спорном периоду, када је због незаконитог отказа био ван радног односа, радио код туженог, према обрачуну основне зараде упоредних радника са минулим радом.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да је тужбени захтев делимично основан, за износ изгубљене зараде према обрачуну основне зараде са минималним радом према уговору о раду тужиоца и колективном уговору туженог који је био на снази у спорном периоду, али умањен за износ примљене пензије за сваки месец спорног периода, за који износ је тужбени захтев одбијен.

Другостепени суд не прихвата материјалноправни закључак првостепеног суда и налази да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је од износа накнаде штете по основу изгубљене зараде за спорни период умањио износе примљене пензије за сваки месец спорног периода. Према становишту другостепеног суда, право на пензију произлази из обавезног социјалног осигурања, па се накнада примљена по том основу, без обзира на то из ког разлога је дошло до престанка радног односа, односно стажа осигурања, не може сматрати приходом који је запослени остварио радом, а ни по основу рада, по престанку радног односа у смислу одредбе члана 191. став 3. Закона о раду. По оцени тога суда накнада штете због изгубљене зараде није се могла умањити за износ примљене пензије за спорни период како је то закључио првостепени суд, због чега је у делу у којем је одбијен тужбени захтев преиначио првостепену одлуку и усвојио тужбени захтев у пуном износу накнаде штете на име изгубљене зараде за спорни период.

Ревидент оспорава изнето становиште другостепеног суда. Према становишту туженог, износи које је тужилац примио на име пензије морају бити урачунати у укупан износ накнаде штете коју тужилац трпи због незаконитог отказа уговора о раду, па сматра да из тог разлога другостепена одлука у преиначујућем делу незаконита. Указује на одлуку Врховног касационог суда Рев2 290/2019 од 29.01.2020. године донете у овом предмету, у којој је ревизијски суд већ заузео правни став да износ на име накнаде штете због изгубљене зараде мора бити умањен за износ пензије.

Ревизија туженог није основана.

Правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду у одбијајућем делу и усвојио тужбени захтев за исплату пуног износа накнаде штете, без умањења износа примљених по основу превремене пензије.

Не могу се прихватити ревизијски наводи туженог да је за примљене износе пензије морао бити умањен износ накнаде штете коју тужилац трпи због изостанка зараде у периоду када је незаконито био ван радног односа.

Одредбом члана 191. став 3. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/2005 ... 54/2009) који је био на снази у спорном периоду, којим су одређене правне последице незаконитог престанка радног односа, прописано је да се накнада штете умањује за износ прихода који је запослени остварио по основу рада, по престанку радног односа. Међутим, у конкретном случају тужилац није остваривао приходе по основу рада, већ по основу превремене пензије, који приход нема радноправни карактер. У цитираној одредби члана 191. став 3. Закона о раду говори се о приходу који је остварен по основу рада, што подразумева пре свега, радно ангажовање запосленог у фактичком смислу. Супротно наведеном, пензија је доходак који се остварује после престанка осигурања у складу са одредбом члана 82а став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, и зависи од дужине улагања и висине основице на коју је плаћен допринос за пензијско и инвалидско осигурање. Стога, пензија, иако се стиче и остварује по основу радног ангажовања на неки од начина прописаних одредбом члана 11. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, нема природу накнаде за извршени рад, већ социјалног давања и као такво, не може спадати у приход који је запослени остварио по основу рада у смисли члана 191. став 3. Закона о раду. Наравно, друго је питање да ли лице које је услед незаконитог отказа уговора о раду остварило услов за превремену пензију, може задржати примљене износе по основу превремене пензије, будући да су разлози престанка осигурања тужиоца отпали поништајем решења о отказу уговора о раду, па су самим тим престали и разлози на основу којих је тужилац остварио право на превремену пензију. То питање није од значаја за права тужиоца као запосленог према послодавцу, узрокована незаконитим престанком радног односа, што је предмет ове парнице.

Без утицаја су ревизијски наводи којима се ревидент позива на одлуку Врховног касационог суда Рев2 292/2019 од 29.01.2020. године која је донета по ванредном правном леку у овој правној ствари, а у којој изражено другачије правно становиште у погледу обрачунавања износа пензије у укупном износу накнаде штете у виду изгубљене зараде. Ово из разлога што појединачна одлука Врховног касационог суда не може утицати на правилну примену материјалног права, која је евидентна у доношењу оспорене другостепене одлуке, према оцени Врховног касационог суда.

Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, донео одлуку као у ставу првом изреке пресуде.

У преосталом делу ревизија туженог није дозвољена, јер нису испуњени услови из одредбе члана 403. став 3. Закона о парничном поступку, којом је прописано да ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима, ако вредност предмета

спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду и у делу у којем је одбијена жалба туженог и потврђена првостепена пресуда којом је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 2.089.338,90 динара, што представља противвредност од 17.194,15 евра на дан подношења тужбе према средњем курсу Народне банке Србије. Врховни касациони суд закључује да ревизија туженог у том делу није дозвољена, јер вредност предмета спора побијаног дела не прелази законом прописани цензус за изјављивање ревизије.

Из наведеног разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 413. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу другом изреке.

Врховни касациони суд није одлучивао о захтеву тужиоца за досуђење трошкова ревизијског поступка насталих подношењем одговора на ревизију, јер тужилац ове трошкове није определио у складу са одредбом члана 163. став 2. Закона о парничном поступку, будући да није определио ни врсту ни износ трошкова који потражује.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић